

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Klinika adiktologie

1. lékařská fakulta a Všeobecná fakultní nemocnice

Univerzita Karlova v Praze

Integrace oboru adiktologie a klíčové výstupy projektu NETAD (prezentace č.1)

Michal Miovský a kolektiv

Série regionálních konferencí NETAD (leden - březen 2014)

Projekt NETAD, reg. č. CZ.1.07/2.4.00/17.0111 OP VK.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

K čemu měl a má NETAD pomoci - I

Z hlediska užšího pojetí cílů projektu

- Revidovat pojetí oboru adiktologie a jeho hranic,
- Popsat a katalogizovat síť institucí tvořících tento obor (resp. různé sítě dle druhu služeb),
- Popsat a katalogizovat síť spolupracujících institucí okolo oboru adiktologie (lékárny atd.).
- Zlepšit podmínky pro vzájemné propojení různých sítí v oboru a okolo něj za čtyřmi účely:
  - a) vědět o sobě a využívat služby a možnosti,
  - b) umět se propojit pro rozvojové projekty (např. ESF)
  - c) umět se propojit pro vzdělávání (kurzy, stáže atd.)
  - d) umět se propojit pro realizaci vědy a výzkumu.

K čemu měl a má NETAD pomoci - II

Z hlediska širšího pojetí cílů projektu:

- revidovat stav vývoje oboru a jeho další směřování,
- podpořit proces vnitřní organizace a komunikace v oboru (role společností, vztah, úloha atd.).
- ujasnit si terminologii a pojetí tzv. klíčových dokumentů,
- jasně vymezit, popsat a ohraničit adiktologické služby,
- popsat stav klíčových dokumentů a navrhnout postup jejich dokončení, následné revize atd.
- vytvořit koncepci vzdělávání a koncepci vědy a výzkumu,
- vytvořit podpůrný informační systém pro služby i projekty (Národní informační systém v adiktologii – NISA).

1. Výstup: Obor adiktologie

Základní koncept a hranice oboru adiktologie

- revize toho, čemu říkáme adiktologie a co ji definuje (tvoří),
- vymezení se vůči jiným oborům,
- základní uspořádání hlavních částí oboru a definování jejich charakteru a obsahu.

Ucelený přehled informací o základních oblastech oboru

- Adiktologie home page – www.adiktologie.cz lišta vpravo
- Obor adiktologie – dle hlavních oblastí,
- Klíčové dokumenty je stažení + letáky a brožury,
- plné anglické zrcadlo portálu.

Obor adiktologie: home page www.adiktologie.cz

Přihlášení ▼ Česky | English

Home | Diskuze | Praxe | Mapa stránek | RSS | Registrace | Kontakt

Klinika adiktologie
1. lékařská fakulta
Všeobecná fakultní nemocnice
Univerzita Karlova v Praze

[klinika adiktologie](#) ▼

[činnost KA](#) ▼

[informace z adiktologie](#) ▼

[obor adiktologie](#) ▼

činnost KA

- [Klinický provoz](#)
- [Studium](#)
- [Celoživotní vzdělávání](#)
- [Projekty kliniky](#)
- [Granty a stáže](#)
- [Časopis Adiktologie](#)
- [Publikace](#)
- [Cena adiktologie](#)
- [Evaluační centrum](#)

aktuálně

PRO NOVINÁŘE | KLINIKA ADIKTOLOGIE

Britský ministr se přijel inspirovat na Kliniku adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze

05.12.2013 | Ing. Mgr. Bc. Vendula Běláčková

Podle britské strategie boje proti drogám z roku 2010 je úkolem britského ministra pro prevenci zločinu Normana Bakera sebrat nové poznatky o tom, jaké postupy fungují v jiných zemích a v čem je možné se od nich poučit. Ministr proto 3. prosince navštívil Kliniku adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice, seznámil se s jejím fungováním a se systémem péče o drogově závislé v České republice.

NEPŘEHLEDNĚTE! | KLINIKA ADIKTOLOGIE

Staňte se adiktologem, tedy odborníkem, který dokáže pomoci lidem ohroženým závislostním chováním

27.11.2013 | Mgr. Lenka Šťastná Ph.D.

Získejte znalosti o vlivu návykových látek na chování lidí a jejich zdravotní stav a roli ve společnosti. Zapojte se do výzkumů, projektů a stáží realizovaných Klinikou adiktologie a propojte nabyté teoretické znalosti s praktickými dovednostmi. Přihlaste se ke studiu adiktologie!

kalendář akcí

09.01.2014
Konference rizikového chování

14.01.2014
Kurz návykové psychologie

17.01.2014
Speciální rizikové chování

20.01.2014
XIII. česko-slovenská konference na téma Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku s názvem „Tužka a papír, anebo počítač?“

20.01.2014
Kurz k problematice návykových látek

▶ [Kalendář akcí](#)

za podpory

NEPŘEHLEDNĚTE! | KLINIKA ADIKTOLOGIE

Adiktologie ve světě

Obor adiktologie: ukázka sekce vzdělávání

Klinika adiktologie
1. lékařská fakulta
Všeobecná fakultní nemocnice
Univerzita Karlova v Praze

Hledej...

klinika adiktologie

činnost KA

informace z adiktologie

obor adiktologie

NAVIGACE

Adiktologie jako obor

Studijní obor a kvalifikace

Pregraduální studium

Postgraduální studium

ERASMUS

Praxe a stáže

Systém prevence a léčby v ČR

Svépomocné systémy

Věda v adiktologii

Publikování v adiktologii

Koordinace

Hledáte odborné partnery?

obor adiktologie | studijní obor a kvalifikace | článek

Studijní obor a kvalifikace

16.11.2013

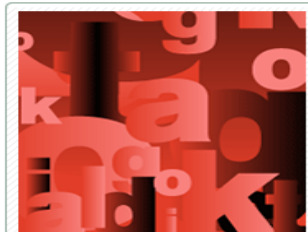
Adiktologie - studijní obor a kvalifikace včetně celoživotního vzdělávání

Zveřejnil: [Mgr. Lenka Šťastná Ph.D.](#) | Poslední úprava: 16.11.2013

Vzdělávání v oboru adiktologie je v České republice ve velmi rozvinuté podobě a zahrnuje dnes již prakticky všechny základní oblasti, které však nejsou na stejné úrovni implementace do praxe.

Vzdělávací systém v oboru adiktologie strukturuje a specifikuje tyto jednotlivé oblasti a je v ucelené podobě zpracován a integrován do skupiny tzv. národních klíčových dokumentů oboru, a to konkrétně pro oblast vzdělávání pod názvem **Koncepce vzdělávání v oboru adiktologie**. Postupně zaváděný systém vzdělávání v adiktologii se samozřejmě promítá do samotného vnitřního nastavení (a profilace) oboru a jeho pozice ve zdravotnictví i mimo zdravotnictví (tj. včetně legislativního ukotvení takových změn). Zmíněná koncepce má za cíl definovat vztah oboru adiktologie a profese adiktologa vůči jiným profesím. Těžiště celého systému spočívá na profesní skupině lékařů-psychiatrů se specializovaným vzděláním pro adiktologii (v současnosti pod názvem obor návykové nemoci) a profesní skupině adiktologů, kteří jsou v České republice v kategorii regulovaných zdravotnických nelékařských oborů.

Druhou velkou oblast vzdělávání vytváří systém celoživotního vzdělávání, v jehož rámci je řešeno také téma profesní přípravy pro jiné než předešle uvedené dvě adiktologické profese. Jedná se tedy o postupné vytváření systému vzdělávání pro další profese, které se pohybují v rámci oboru adiktologie, tj. především profese všeobecné sestry, klinického psychologa, ergoterapeuta, speciálního pedagoga, pedagoga atd. Systém tak v sobě zahrnuje následující oblasti vzdělávání a profesní přípravy:

Ilustrační foto

Sdílet článek

Share 0

Tweet 0

Share

2. Výstup: Klíčové dokumenty

Co jsou tzv. klíčové oboru adiktologie:

- soubor dokumentů a publikací definujících obsah pojmu adiktologie a jeho pojetí jako oboru,
- vymezení klíčových oblastí fungování, existence a dalšího vývoje v rámci oboru,

Ucelený přehled viz Akční plán – klíčové dokumenty:

- Klíčové dokumenty ke stažení na www.adiktologie.cz,
- vyznačení zodpovědností a úkolů a postupu práce (včetně termínů doporučených revizí),
- popis souvislostí a návazností celé skupiny dokumentů (např. skupina: standardy kvality, certifikační systém, koncepce specializované péče, doporučené postupy).

2.1. Teorie a vazba výzkumu s praxí

- Postupná tvorba teoretického rámce oboru navazující na linii publikací jako byla Urbanova Toxikománie (1973): Kalina et al. (2001), Kalina (2005), Millerová (2010) atd.
- Běžící proces terminologické a teoretické homogenizace a ujasňování/usazování terminologie atd.
- Dostupná a tvořící se funkční „střecha“ (rámec) oboru:

(1)

Základní teoretický rámec oboru adiktologie

- A/ Teoretická východiska (Kalina a kol., Millerová atd.)
- B/ Základní terminologický rámec (Kalina a kol. - revize)
- C/ Definice oboru (Miovský a kol.)

2.2. Evaluace, standardy, kvalita

- Pohyb od první diskuse a verze standardů (1995) k jejich ukotvení pro oblast adiktologické léčby (1997-2002) až po současné řešení rámce prevence rizikového chování (2012) a čekající integrace obou větví.
- Certifikační proces od příprav v léčbě (1998) a prevenci (2006), prošel několikerým zlepšením, dnes k dispozici jak pro léčbu tak pro prevenci kompletní **Standardy, Metodika, a soubor vzorových dokumentů a Manuál, Doporučené postupy.**
- Problematickým tématem je systém evidence a průběžné evaluace práce a výkonnosti služeb (MES, Freebase atd.).

(2)

Evaluace, standardy kvality a systém certifikací poskytovatelů programů

A/ Standardy odborné způsobilosti pro léčbu (2012) i prevenci (2012).

B/ Metodika šetření a Manuál certifikátora (2012), včetně týmu certifikátorů.

C/ Navržený systém klasifikace programů (zatím bez návrhu sběrného systému)

2.3. Struktura služeb a jejich dostupnost

- Klíčový pojem „specializované adiktologické služby“ a jeho legislativní ukotvení (zákon 379, dále zákon o zdravotních službách a zákon o sociálních službách).
- Zásadním tématem se stala klasifikace a stratifikace programů léčby i prevence: zásadní roli zde získávají **standarty odborné způsobilosti a jimi vytvořený systém typologických jednotek programů.**
- Blíží se klíčová diskuse o návrhu dostupnosti a kapacity této sítě pro oblast léčby a **Doporučené postupy.**
- Prevenci čeká delší cesta z hlediska problému usazení v rámci širšího konceptu rizikového chování (MPP).

(3)

**Struktura adiktologických služeb a jejich dostupnost/kapacita
(specializovaná péče v oboru adiktologie)**

2.4. Katalogizace programů (NETAD)

- Celý proces integrace systému adiktologických služeb přináší již zmíněné rozlišení specializovaná versus nesespecializovaná péče v adiktologii.
- Navazujícím klíčovým krokem je tedy **kategorizace (dle standardů) a katalogizace (v rámci NETAD) všech typů péče** a vytvoření popisu těchto sítí s klíčovým prvkem – návrhem dostupnosti péče, tj. návrhem garantované **minimální kapacity péče** pro každý segment.
- Celý tento proces ústí do příležitosti více systémového a institucionálně a systémově ukotveného řešení financování.
- Jsme ale schopni koordinovat rámec pro více odborností a jejich společností a **vytvořit i společnou filozofii přístupu a etický kodex?**

(4a) Typologie (sítí) programů a dostupnost

(4b) Jednotný rámec, koordinace a etika

(4c) Systém financování (specializovaná péče)

2.5. Vzdělávání/kvalifikace a věda

- Jednotný systém znamená přehlednost, jasnost a nadoborový rámec: adiktologie je z povahy definice mezioborová a stala se transoborová: požadavek **definovat pro klíčové odbornosti specifické** znalosti, dovednosti a kompetence vytvářející homogenní celek a navrhnout **vzdělávací koncepci oboru**.
- **Limity:** A/ akreditace nejsou dostatečným nástrojem kontroly obsahu a kvality, B/ problematičnost srovnávání oborů, jejich rolí a pozice, C/ problematičnost srovnávání praxí (rozsah, kvalitou).
- Věda v oboru je nyní roztržena dle původních oborů: klíčovým prvkem tedy je paralelní posilování obou větví: tj. posilování a harmonizování vývoje vědy v dílčích oborech a současně posílení transoborové platformy umožňující integraci poznatků a emancipaci: **koncepce vědy a výzkumu v oboru adiktologie** (vazba na systém financování).

(5)

Klíčové dokumenty tvořící homogenní rámec linie oborové i transoborové

A/ Vzdělávací koncepce řešící oborová hlediska a kvalifikační požadavky.

B/ Koncepce vědy a výzkumu v oboru adiktologie (diferenciace/integrace).

Jednotný rámec oboru adiktologie

(1)

Základní teoretický rámec oboru adiktologie

- A/ Teoretická východiska (Kalina a kol., Millerová atd.)
- B/ Základní terminologický rámec (Kalina a kol. - revize)
- C/ Definice oboru (Miovský a kol.)

(2)

Evaluace, standardy kvality a systém certifikací poskytovatelů programů

- A/ Standardy odborné způsobilosti pro léčbu (2012) i prevenci (2012).
- B/ Metodika šetření a Manuál certifikátora (2012), včetně týmu certifikátorů.
- C/ Navržený systém klasifikace programů (zatím bez návrhu sběrného systému)

(3)

Struktura adiktologických služeb a jejich dostupnost/kapacita (specializovaná péče v oboru adiktologie)

(4a) Typologie (sítí)
programů a dostupnost

(4b) Jednotný rámec,
koordinace a etika

(4c) Systém financování
(specializovaná péče)

(5)

Klíčové dokumenty tvořící homogenní rámec linie oborové i transoborové

- A/ Vzdělávací koncepce řešící oborová hlediska a kvalifikační požadavky.
- B/ Koncepce vědy a výzkumu v oboru adiktologie (diferenciace/integrace).

Hlavní úkoly a výzvy: jak dál s návrhem

- Navržený systém je zcela **unikátní** a vychází z naší současné situace a potřeb: **nemá ekvivalent** nikdy jinde v zahraničí.
- Česká republika je nyní **jedinou zemí EU mající návrh konzistentního komprehenzivní rámce nového oboru** integrujícího všechny základní oblasti oboru v tak pokročilé fázi implementace ve vazbě na financování na celonárodní úrovni.
- Plán musí být ale řádně diskutován a vyžaduje **spolupráci více společností** a klade nároky na definici rolí, kompetencí a zodpovědnosti.
- Celý **systém nelze ověřit a otestovat** předem. Ověřovány a testovány tedy musí při implementaci být dílčí kroky spolu s vyhodnocením dopadů a konsekvencí.
- Musí být vypracován **podrobný implementační plán**, specifikující krok za krokem časový a technický rámeček.
- Musí být stanoven podrobný **ekonomický rámeček** ohraničující dílčí kroky a realizaci a kontrolu (je to vůbec možné?). Vše nutné **průběžně evaluovat**.

3. Výstup: Koncepce AD péče v ČR

Co je to specializovaná péče v oboru adiktologie:

- Standardy kvality, doporučené postupy
- Systém certifikací = proces označení „specializovaná“

Koncepce specializované péče (2008 – 2013):

- Vývoj od první verze ambulantní koncepce (2008).
- Série revizí a postupné doplnění koncepce,
- Dopracování a revize v rámci NETAD,
- Schválení koncepce SNN ČLS JEP a ČAA.
- Další postup: info a jednání s jinými obory a institucemi o důsledcích implementace.

Viz samostatná navazující prezentace č.2.

4. Výstup: NISA a vzorové projekty

Národní informační systém v adiktologii (NISA):

- Informační server pro obor,
- Facilitace vývoje oboru a jeho možností,
- Nové zdroje financování a zlepšení služeb.

Hlavní tři pilíře nabídky NISA:

- Info o službách: vyhledávání služeb, zástupců atd. (pacienti, partneři pro projekty, síťování atd.).
- Vzdělávání a praxe: vyhledávání vhodných míst pro stáže a praxe a využívání sítě pro vzdělávání (studenti, CŽV atd.).
- Projekty a granty: informační servis, podpora a vyhledávání partnerů, včetně komunikační platformy podporující přípravu a podání projektu a zvládnutí administrativy.

5. Výstup: Koncepce vzdělávání

Koncepce vzdělávání v oboru adiktologie:

- Současná stav a plán vývoje vzdělávání,
- Řešení adiktologů, lékařů-adiktologů a všech dalších profesí pohybujících se v oboru,
- Koncepce obsahuje vizi rozvoje a jeho vazby na služby, financování atd.

Hlavní 4 části koncepce:

- Vzdělávání lékařů v adiktologii,
- Vzdělávání adiktologů (BC, MGR, PHD a další profilace),
- Vzdělávání ne-adiktologů (jiné profese)
- Systém celoživotního vzdělávání v oboru adiktologie,

Viz příložený vytištěný dokument v materiálech.

Klinika adiktologie

1. lékařská fakulta a Všeobecná fakultní nemocnice
Univerzita Karlova v Praze

**Děkuji za
pozornost**

mmiovsky@adiktologie.cz